

Lithuanian translation of:

The facts about the MMR and pneumococcal vaccines for babies aged 15 months.

Faktai apie MMR ir pneumokokinę vakciną (PCV) skirtą 15 mėnesių amžiaus kūdikiams

Ižanga

Šiame informaciniame lapelyje pateikti faktai apie pakartotinius PVC skiepus ir MMR skiepus, kuriais reikia skiepyti 15 mėnesių kūdikį. Jei norite aptarti šią informaciją, kreipkitės į savo šeimos gydytoją, vaikus namuose lankantį sveikatos priežiūros darbuotoją arba seselę. Papildomos informacijos rasite apsilankę šiuose tinklalapiuose: www.immunisation.nhs.uk arba www.dhsspsni.gov/immunisation

Kas yra pneumokokinė vakcina (PCV)

Šie skiepai apsaugo nuo vieno iš labiausiai paplitusių meningito sukėlėjų ir nuo tokių sunkių ligų, kaip stiprus ausų uždegimas (vidurinės ausies uždegimas) ir plaučių uždegimas, kurias sukelia labiausiai paplitusių rūšių pneumokokinės bakterijos. Šie skiepai neapsaugo nuo kitų rūšių bakterijų ir virusų. Prieš pakartotinius PCV skiepus, kai jūsų kūdikiui sueis 15 mėnesių, jis jau turėtų būti du kartus paskiepytas PCV vakcina 2 ir 4 mėnesių amžiaus.

Kas yra pneumokokinė infekcija?

Pneumokokinė infekcija - viena labiausiai paplitusių meningito priežasčių, tačiau ji taip pat gali sukelti sunkų ausų uždegimą, plaučių uždegimą ir kai kurias kitas ligas.

Ar PCV skiepai sukelia kokį nors šalutinį poveikį?

Vienam-dviem iš 10 paskiepytų kūdikių įdūrimo vieta gali patinti, parausti arba pasidaryti skausminga, kūdikis gali truputį karščiuoti. Labai retais atvejais skiepai gali sukelti alerginę reakciją, pasireiškiančią išbėrimu ant atskirų kūno dalių arba viso kūno ir niežėjimu. Dar rečiau vaikams gali pasireikšti stipri reakcija vos per kelias minutes po paskiepavimo, kuri gali sukelti kvėpavimo sutrikimą ar net apalpimą. Šis reiškinys vadinamas anafilaksija. Neseniai atliktų tyrimų metu nustatyta, kad anafilaksija pasireiškia vienu iš maždaug pusės milijono skiepavimo atvejų. Nors alerginės reakcijos gali sukelti nerimą, tinkamai gydant nepageidaujami reiškiniai visiškai išnyksta.

Kas yra MMR skiepai?

MMR skiepai apsaugo kūdikį nuo tymų (M), kiaulytės (M) ir raudonukės (R; vokiečių tymų). Vaikas pirmą kartą turėtų būti paskiepytas MMR vakcina maždaug 15 mėnesių amžiaus ir pakartotinai paskiepytas prieš pradėdant lankyti mokyklą. Nuo 1988-ųjų, kai vaikai mūsų šalyje buvo pradėti skiepyti MMR vakcina, šiomis ligomis susirgusių vaikų skaičius kaip niekad sumažėjo.

Visos šios ligos - tymai, kiaulytė ir raudonukė - gali sukelti rimtų komplikacijų

- Tymai gali sukelti ausų uždegimą, kvėpavimo sutrikimus ir meningitą / encefalitą (smegenų uždegimą). 1 susirgimo atvejis iš 2500 - 5000 būna mirtinas.
- Kiaulytė gali sukelti klausos sutrikimą, kuris paprastai iš dalies arba visiškai atsistato, o vyresniems berniukams ir suaugusiems vyrams gali patinti ir būti skausmingos sėklidės. Ši liga būdavo dažniausia vaikų virusinio meningito priežastis.
- Raudonukė taip pat gali sukelti smegenų uždegimą ir sutrikdyti kraujo krešėjimą. Nėščioms moterims ji gali sukelti persileidimą arba rimtus vaisiaus sveikatos sutrikimus, pavyzdžiui aklumą, kurtumą, širdies ligas arba smegenų pažeidimus.

Svarbu prisiminti, kad nepaskiepijus MMR vakcina, beveik kiekvienas vaikas persirgs visomis trimis ligomis.

Ar MMR skiepai sukelia kokį nors šalutinį poveikį?

Kaip ir visi vaistai, skiepai gali sukelti tam tikrą šalutinį poveikį. Dauguma šalutinio poveikio atvejų yra nežymūs ir trumpalaikiai, pavyzdžiui, skiepavimo vietos paraudimas ir patinimas.

MMR skiepo sudėtyje yra trys atskiros vakcinos. Šios vakcinos veikia skirtingu laiku. Praėjus maždaug savaitei - 10 dienų po paskiepavimo, kai pradeda veikti vakcinoje esanti tymų sudedamoji dalis, vaikai pradeda karščiuoti, pasireiškia į tymus panašus išbėrimas, sumažėja apetitas.

Praėjus maždaug dviem savaitėm po paskiepavimo MMR, kai pradeda veikti raudonukės sudedamoji dalis, vaiką labai retais atvejais gali išberti nedidelėmis, mėlynės primenančiomis dėmelėmis. Paprastai šis išbėrimas išnyksta savaime, tačiau, pastebėję tokias dėmeles parodykite gydytojui.

Praėjus maždaug trim savaitėm po paskiepavimo, kai pradeda veikti kiaulytės sudedamoji dalis, vaikas kartais gali susirgti lengva kiaulytės forma.

Kai kurie vaikai išties blogai reaguoja į MMR skiepus. Maždaug 1 atveju iš 1000, veikiant tymų sudedamajai daliai vaikui sukyla aukšta temperatūra ir užaina traukuliai. Įrodymų apie ilgalaikius sutrikimus nėra. Labiau tikėtina, kad tymais sergantį vaiką traukuliai ištiks penkis kartus dažniau.

Skiepai taip pat gali sukelti alergines reakcijas, bet jos pasitaiko labai retai ir, tinkamai gydant, visiškai išnyksta.

Yra duomenų, kad maždaug vienu iš milijono atveju susergama encefalitu (smegenų uždegimu). Ši galimybė ne didesnė, nei galimybė bet kuriam nepaskiepytam šia vakcina vaikui susirgti encefalitu. Tačiau vienu iš 5000 atvejų tymais susirgusiam vaikui, ši liga gali sukelti encefalitą.

Palyginus MMR skiepo sukeltą šalutinį poveikį su tymų, kiaulytės ar raudonukės sukeltomis komplikacijomis, nėra abejonės, jog skiepai yra žymiai saugesni nei šios ligos.

Komplikacijos	Dažnumas po natūralaus susirgimo	Dažnumas po 1-ojo paskiepavimo MMR
Traukuliai (dėl aukštos temperatūros)	1 iš 200	1 iš 1000
Meningitas / smegenų uždegimas (encefalitas)	nuo 1 iš 200 iki 1 iš 5000	1 iš 1.000.000
Sutrikimai, trikdantys kraujo krešėjimą	1 iš 3000	1 iš 24000
Mirties atvejai (priklausomai nuo amžiaus)	nuo 1 iš 2500 iki 1 iš 5000	Nė vieno

Faktai apie MMR skiepus

MMR skiepai apsaugo vaikus nuo tymų, kiaulytės ir raudonukės.

- Per 30 metų daugiau nei 500 milijonų MMR skiepų buvo atlikta daugiau, nei 100-te pasaulio šalių. Tai - puikus saugumo rodiklis.
- Nėra įrodymų, kad MMR skiepai būtų susiję su autizmo arba žarnyno susirgimais.
- Skiepyti šiomis vakcinomis po vieną gali būti net žalinga. Vaikams kyla grėsmė užsikrėsti tymais, kiaulyte arba raudonuke.
- Nei vienoje iš šalių, kurioje skiepijama MMR vakcina, nerekomenduoja skiepyti šiomis vakcinomis atskirai.
- Paskutiniaisiais metais, prieš pradėdant skiepyti MMR vakcina Jungtinėje Karalystėje, 86000 vaikų susirgo tymais, 16 iš jų mirė. Dėl mažo paskiepytų vaikų procento

pastaruoju metu pasireiškė šių ligų protrūkiai Anglijoje, Airijoje ir Ispanijoje, kurių metu keletas vaikų mirė.

Kaip vertinti pranešimus apie sąryšį tarp autizmo ir MMR skiepų?

Nors šiomis dienomis autizmas vis labiau pripažįstamas, jo atvejų padaugėjo daug anksčiau, nei buvo pradėta skiepyti MMR vakcina. Tėvai dažnai pirmuosius savo vaikų autizmo požymius pastebi po jų pirmojo gimtadienio. Vaikai paprastai skiepijami MMR vakcina sulaukę šio amžiaus, tačiau tai dar nereiškia, kad MMR sukelia autizmą. Plataus masto moksliniai tyrimai dėl galimo sąryšio tarp MMR skiepų ir autizmo su šimtais tūkstančių vaikų buvo atlikti Danijoje, Švedijoje, Suomijoje, Kanadoje, JAV ir JK. Nebuvo nustatyta jokio sąryšio.

Ekspertai visame pasaulyje, įskaitant Pasaulio sveikatos organizaciją, sutaria, kad nėra jokio sąryšio tarp MMR skiepų ir autizmo.

Ar vaikai po paskiepijimo MMR vakcina buvo stebimi pakankamai ilgai, siekiant nustatyti, ar ji saugi?

Jungtinėse Amerikos Valstijose vaikai skiepijami jau daugiau nei 30 metų ir iki dabar atlikta daugiau nei 200 milijonų skiepimų. Suomijoje, kur vaikai skiepijami dviem MMR dozėmis nuo 1982 m., reakcijos po paskiepijimo MMR vakcina stebimos jau daugiau nei 14 metų. Negautas nė vienas pranešimas apie negrįžtamuosius MMR skiepo sukeltus pakenkimus. Iš tikrųjų įrodyta, kad MMR yra labai veiksmingi ir itin saugūs skiepai.

Ar vaikams nebūtų geriau, jei jie būtų skiepijami kiekviena vakcina atskirai?

Jei vaikai būtų skiepijami kiekviena vakcina atskirai, juos reikėtų skiepyti šešis, o ne du kartus ir vaikams bent metus grėstų pavojus susirgti kitomis dviem ligomis. Šios ligos gali būti sunkios ir net mirtinos.

Kai kas mano, kad, skiepijant trimis vakcinomis vienu metu per daug apkraunama vaikų imuninė sistema. Tai netiesa. Nuo pat gimimo kūdikių imuninė sistema saugo juos nuo tūkstančių aplinkoje esančių virusų ir bakterijų. Pasaulio sveikatos organizacija nerekomenduoja skiepyti šiomis vakcinomis atskirai, nes vaikams grėstų pavojus, o iš skiepavimo atskirai vis tiek nebūtų jokios naudos. Nė viena pasaulio šalis nerekomenduoja skiepyti MMR vakcina, kaip trimis atskiromis vakcinomis. Nėra jokių įrodymų, kad skiepyti šiomis vakcinomis po vieną būtų saugiau, todėl tai gali būti kenksminga ir nenaudinga.

Ar yra kokia nors priežastis, kuomet mano kūdikis neturėtų būti skiepijamas MMR ir PCV vakcinomis?

Yra labai nedaug priežasčių, kuomet jūsų vaikas neturėtų būti skiepijamas. Pasakykite apsilankiusiam sveikatos priežiūros darbuotojui, šeimos gydytojui ar seselei, jei jūsų vaikas:

- turi labai aukštą temperatūrą arba karščiuoja;

- buvo užėję traukuliai ar priepuoliai;
- anksčiau blogai reagavo į kuriuos nors skiepus;
- yra kam nors labai alergiškas;
- sutrikęs kraujo krešėjimas;
- buvo gydytas nuo vėžio;
- sirgo ligomis, kurios galėjo paveikti imuninę sistemą (pvz., leukemija, ŽIV arba AIDS);
- vartoja vaistus, kurie veikia imuninę sistemą (pvz., dideles dozes steroidų arba vaistus po organų persodinimo arba nuo vėžio);
- serga kokiomis nors kitomis rimtomis ligomis.

Tai dar nereiškia, kad jūsų vaikas negali būti paskiepytas, tačiau ši informacija padės gydytojui arba seselei nuspręsti, kurie skiepai geriausiai tinka jūsų kūdikiui, ir, ar jums reikia papildomų patarimų. Šeimos paveldimos ligos niekada negali būti priežastis neskiepyti jūsų kūdikio.

Kas atsitiks, jei po paskiepijimo mano kūdikiui pakils temperatūra?

Skiepijimo šalutinio poveikio reiškiniai pasitaiko retai, paprastai jie būna lengvi ir greitai išnyksta. Kai kuriems kūdikiams gali pakilti temperatūra arba karščiavimas (virš 37,5 °C). Jeigu palietę kūdikio veiduką jaučiate, kad jis karštas, paraudęs arba išmuštas raudonio, veikiausiai kūdikis karščiuoja. Kūdikio temperatūrą galite išmatuoti termometru.

Kūdikiams ir vaikams karščiuoja gana dažnai. Karščiavimas dažnai pasireiškia infekcijos atvejais. Kartais karščiuojantiems kūdikiams gali užtekti traukuliai. Karščiavimą gali sukelti ir infekcija ir skiepai. Taiigi svarbu žinoti, ką daryti, jei jūsų kūdikis karščiuoja. Atminkite, kad karščiavimą dažniausiai sukelia ligos, o ne skiepai.

Kaip gydyti karščiavimą

1. Laikykite kūdikį vėsiai, kitaip tariant:

- nerenkite per šiltai, neužklokite keliomis antklodėmis;
- kambaryje, kuriame yra kūdikis, turi būti ne per karšta (ir ne per šalta, o tik maloniai vėsu).

2. Duokite kūdikiui daug vėsių gėrimų.

3. Duokite kūdikiams skirto skysto paracetamolio ar ibuprofeno (vaistinėje paprašykite šių vaistų be cukraus). Atidžiai perskaitykite ant buteliuko pateiktus nurodymus ir

duokite jo amžiui tinkamą dozę. Jei reikės, po keturių-šešių valandų sugirdykite dar vieną dozę.

Atminkite: vaikams iki 16 metų amžiaus negalima duoti vaistų, kurių sudėtyje yra aspirino.

Nedelsdami iškvieskite gydytoją, jei vaikui:

- pakilo labai aukšta temperatūra (39 ° C ar aukštesnė);
- užėjo traukuliai.

Jei jūsų kūdikiui užėjo traukuliai, paguldykite jį ant šono saugioje vietoje, nes kūnas gali trūkčioti arba mėšlungiškai krūpčioti.

Įprasta vaikų skiepavimo programa

Kada skiepyti	Ligos, nuo kurių saugo vakcinos/skiepai	Kaip skiepijama
2 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas (Amerikinis kosulys), poliomielitas ir Hib infekcija	Viena injekcija
	Pneumokokinė infekcija	Viena injekcija
3 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas ir Hib infekcija	Viena injekcija
	Meningitas C	Viena injekcija
4 mėnesių amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas, poliomielitas ir Hib infekcija	Viena injekcija
	Meningitas C	Viena injekcija
	Pneumokokinė infekcija	Viena injekcija
12 mėnesių amžiaus	Hib infekcija ir meningitas C	Viena injekcija
15 mėnesių amžiaus	Tymai, kiaulytė ir raudonukė	Viena injekcija
	Pneumokokinė infekcija	Viena injekcija
3 - 5 metų amžiaus	Difterija, stabligė, kokliušas ir poliomielitas	Viena injekcija
	Tymai, kiaulytė ir raudonukė	Viena injekcija
Mergaitės 12-13 metų amžiaus	Gimdos kaklelio vėžį sukelia žmogaus papilomos viruso tipai 16 ir 18	Trys injekcijos per šešis mėnesius
14-18 metų amžiaus	Stabligė, difterija ir poliomielitas	Viena injekcija

Jeigu Jūsų vaikas praleido bent vieną iš šių skiepų, tai niekada nevēlu pasiskiepyti. Susitarkite su savo šeimos gydytoju (GP) arba su vaikų namuose lankančiu sveikatos priežiūros darbuotoju.

Papildomos informacijos apie skiepavimą rasite, apsilankę DHSSPS tinklalapyje www.dhsspsni.gov.uk/immunisation arba Jungtinei Karalystei skirtame tinklalapyje www.immunisation.nhs.uk

Produced by the **Public Health Agency** on behalf of the Department of Health, Social Services and Public Safety. Crown Copyright material reproduced with the permission of the Controller of HMSO and the Queen's Printer for Scotland.

02/10